

Weer Wat Wijzer

Hoe voorspel je een horrorwinter?

Er staat een koude winter voor de deur, wordt gezegd, maar hoe bepalen meteorologen dat?

Het jaar 2021 brak warmterecord na warmterecord, ook in december. Handschoenen en mutsen bleven in de kast liggen en ook een witte kerst was ver te zoeken. Maar de kou komt eraan, voorspellen meteorologen. Volgens weer.nl staat ons dit jaar een zeer strenge winter te wachten, misschien zelfs vergelijkbaar met die van 1963, de koudste ooit. Waarop baseren meteorologen de voorspelling van een dergelijke horrorwinter?

‘Op aarde verplaatst lucht zich op grote schaal’, vertelt Jordi Vilà, hoogleraar Meteorologie en Luchtkwaliteit. Rond de evenaar stijgt warme, vochtige lucht op vanaf het zeeoppervlak en beweegt zich door de atmosfeer naar de poolstreken. Die verplaatsing verdeelt de warmte over onze planeet en bepaalt het weer tijdens seizoenen. ‘Wanneer meteorologen een seizoenvoorspelling doen voor de winter, speelt die zogenoemde atmosferische circulatie een belangrijke rol’, zegt Vilà. Het weerfenomeen La Niña dat eind vorig jaar werd waargenomen kan die circulatie ontregelen. Bij een La Niña komt koud zeewater uit de diepe oceaan naar het oppervlak en wordt warm water weggeduwd naar het westen. Zo ontstaat er een koude stroom in de Stille Oceaan bij Peru en stijgt op andere plaatsen dan normaal warme lucht op. ‘Dat verstoort de atmosferische circulatie waardoor Europa wellicht te maken krijgt met kouder weer’, legt Vilà uit.

‘Meteorologen gebruiken voor hun seizoenvoorspelling dezelfde computermodellen als de weerman op tv voor zijn kortetermijnvoorspelling.’ Het verschil is dat bij de kortetermijnverwachting (tot zeven dagen vooruit) observaties van de afgelopen dagen meegenomen worden om de voorspellingen betrouwbaarder te maken, maar dat kan niet bij seizoenvoorspellingen. ‘Dat maakt zulke voorspellingen lastig en onzeker.’

Zelf denkt de hoogleraar niet dat we te maken gaan krijgen met een extreme winter, zeker niet de komende maand. ‘Er bevindt zich nu een hogedrukgebied boven de Atlantische Oceaan.’ Voor écht winterse temperaturen moet de kou uit het oosten komen, bijvoorbeeld door een hogedrukgebied boven Rusland. ‘De recente prognose geeft bovendien aan dat de temperatuur voorlopig niet veel zal afwijken van het gemiddelde voor deze tijd van het jaar, dat gemiddelde ligt rond het vriespunt’, zegt Vilà. Schaatsers hoeven dus nog niet massaal hun ijsers te slijpen; een horrorwinter met ijspret is nog lang niet zeker. NVTWH

‘De temperatuur zal voorlopig niet veel afwijken van het gemiddelde voor deze tijd van het jaar’

Jordi Vilà, hoogleraar Meteorologie en Luchtkwaliteit

We worden dagelijks overspoeld met soms tegenstrijdige informatie. Hoe zit het nu precies? In deze rubriek geeft een wetenschapper antwoord op jullie prangende vragen.

Door te vragen word je wijzer. Durf jij 'm te stellen? Mail naar redactie@resource.nl

Illustratie Marly Hendricks

